Håndbog for vælgere

Jens Baunsgaard

SejsData

1. udgave 2012

EAN 9788789052007

ISBN-13 978-87-89052-00-7

E-mail sejsdata@hotmail.com

Indhold

Indledning 4
Oversigt over valgsystemet 5
Valgkampen 2011 7
Opinionsundersøgelser 12
Valgresultatet 2011 18
Valgsystemet 20
Stemmeafgivningen 23
Opstillingsmåde 24
Opgørelsen af valget 26
Pengene 34
Grundloven 38
Regeringsdannelse 42
Regeringsdannelsen 2011 45
Partierne 50
Partiernes ideologier 53
A Socialdemokraterne 55
B Radikale Venstre 57
C Det Konservative Folkeparti 59
F Socialistisk Folkeparti 60
I Liberal Alliance 61
O Dansk Folkeparti 63
V Venstre 65
Ø Enhedslisten 67

Indledning

Efter folketingsvalget 15.september 2011 har der været en til tider hidsig debat om brudte valgløfter begået af partierne i den nye regering. Denne kritik er rejst både internt i SF og i Socialdemokraterne, men også fra partierne bag den tidligere regering.

Det synes som om en række kritikere ikke helt har forstået, hvorledes det danske politiske system fungerer.

Valget 2011 bruges som illustration af, hvorledes det danske politiske system fungerer med valg til Folketinget og dannelse af regeringen.

Vi har en grundlov. Den seneste revision af denne er fra 1953. Og hvis du læser denne grundlov bliver du klogere på mange ting. Men selv grundloven indeholder langt fra alt om dansk politik.

2012

Jens Baunsgaard

Oversigt over valgsystemet

Som almindelig borger i Danmark kan det være ret vanskeligt at overskue det danske politiske system, som alle er en del af, uanset om man stemmer eller ej. Og det plejer over 80 % at gøre ved folketingsvalg.

Her er en oversigt over, hvordan vælgeren er placeret i systemet.

Figur 1. Oversigt over det politiske system

Vælgeren	**Politikerne / Partierne**
valgkamp → valget	**principprogram → valgprogram → valgkamp→ stemmeoptælling → mandatfordeling → personudpegning→ dronningerunde → regeringsforhandlinger → ny regering**

Som vælger har man kun indflydelse i den lille del af modellen til venstre, og ens indflydelse er slut, når man har afgivet sin stemme.

Det er det enkelte parti, som selv udformer sit valgprogram og opstiller sine kandidater til folketingsvalget. Og det er det enkelte parti, som i konkurrence med de øvrige partier beslutter, hvad partiet vil gøre til et centralt emne i valgkampen.

Den enkelte vælger har selvfølgelig mulighed for at gå i dialog med de forskellige kandidater og på den måde præsentere ideer og tanker, som man så kan prøve at påvirke partierne i retning af virkeliggørelse.

Som vælger har man desuden mulighed for ved sin stemmeafgivning for det første at bestemme hvilke partier, som bliver repræsenteret i Folketinget. For det andet kan den enkelte vælger ved sin beslutning om at stemme på et parti eller en kandidat i visse tilfælde få afgørende indflydelse på hvilke politikere, der bliver valgt.

Når man så har afgivet sin stemme, overgår beslutningerne til politikerne. Det er indlysende, at det er vælgerne, der ved stemmeafgivningen bestemmer mandatfordelingen og i et vist omfang personudpegningen, men de efterfølgende aktiviteter: dronningerunde, hvis flertallet i Folketinget har ændret sig, regeringsforhandlinger og udpegningen af ministre i en ny regering er uden for den almindelige vælgers indflydelse.

Valgkampen 2011

Starten på valgkampen 2011 har rødder tilbage til forrige valg i 2007. Dengang resulterede valget i et snævert flertal for regeringen stadig bestående af Venstre og Konservative med fast støtte fra Dansk Folkeparti. Selvom Socialistisk Folkeparti mere end fordoblede sit mandattal lykkedes det ikke at vælte regeringen.

Dette resultat førte til overvejelser om ændringer i Socialistisk Folkepartis hidtidige politik og betød gennem årene en markant mere midtsøgende placering i det politiske spektrum. Gradvis åbnedes der for et fastere samarbejde mellem Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti.

Dette samarbejde mundede ud i en fælles plan i foråret 2010 for løsning af de økonomiske problemer. Denne plan fra de to partier fik navnet Fair løsning. Den kom nogle måneder efter at regeringen, Venstre og Konservative, tidligere på året havde præsenteret sin plan kaldet Danmark 2020.

Således var slagmarken til det kommende folketingsvalg efterhånden gjort klar. Det lå tidligt klart, at partierne i Rød blok ville pege på Socialdemokraternes leder, Helle Thorning-Schmidt, som forhandlingsleder, hvis disse partier fik flertal. Blå bloks partier ville støtte, at den daværende statsminister, Venstres leder Lars Løkke Rasmussen, skulle fortsætte regeringen bestående af Venstre og Konservative.

I valgkamp er der ingen regler om, hvad et parti må afgive af løfter om en fremtidig lykkelig situation, hvis man som vælger stemmer på partiet. Der er

med andre ord ingen begrænsninger i mængden og omfanget af anprisninger. Ej heller begrænsninger på skriftlige løfter, hvilket vi også oplevede i valgkampen.

Et kendt eksempel var den tidligere løsgænger Jacob Haugaard, som blandt andet lovede medvind på cykelstierne, hvis han blev valgt. Man kan så sige at afhængig af retningen på cykelturen, vil man selvfølgelig få indfriet løftet.

Det er i høj grad op til den enkelte vælgers egen vurdering, om man vil fæstne tillid til valgløfterne. Men én ting er givet, og det er, at man først ved et kommende valg får mulighed for at fortryde sin stemmeafgivning, hvis man føler sig snydt. Man kan også sammenligne valgløfter udstedt eller garanteret i en valgkamp med scorereplikker. Sådanne kan som bekendt have en kortsigtet karakter. Det samme er gældende for valgløfter. Hensigten er, at du som vælger skal stemme på det parti eller den kandidat, som afgiver løftet.

Det bedst kendte eksempel på at en politiker siger ét før et valg og så noget andet efter valget, er den daværende statsminister Jens Otto Krag fra Socialdemokratiet, som før valget i 1966 ikke ønskede at samarbejde med SF. Efter valget, da det viste sig at der var muligheder for at danne et flertal med SF, drog han konsekvensen af de ændrede vilkår og udtalte de berømte ord 'Man har et standpunkt til man tager et nyt´. Herefter indledte SF og Socialdemokratiet et fast samarbejde i form af Det røde kabinet. SF holdt i en periode til dette samarbejde, men allerede i 1968 splittedes partiet og flertallet skiftede ved det folketingsvalg, som blev resultatet.

Efter valget i 2011 og efter præsentationen af det fælles regeringsgrundlag har der været en til tider noget ophedet diskussion om, hvilke og hvor mange

valgløfter, den nye regering ikke har tænkt sig at indfri. Det interessante er, at ikke bare de nu tidligere regeringspartier har kritiseret, men også tilhængere af Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti har luftet skuffelse over brudte valgløfter.

En uge før selve valgdagen kunne avisen BT offentliggøre detaljer fra den skattesag lederen af Socialdemokraterne, Helle Thorning-Schmidt, og hendes mand under megen mediebevågenhed havde i løbet af sommeren 2010. Skattevæsenet afgjorde sagen i september 2010, og Helle Thorning-Schmidt meddelte dengang, at ægteparret havde fulgt reglerne til punkt og prikke, men hun ønskede ikke at offentliggøre skattevæsenets afgørelse.

Det interessante er selvfølgelig, hvorledes BT er kommet i besiddelse af den ni sider lange afgørelse af skattesagen. Men det bemærkelsesværdige er jo, at det lykkedes avisen at komme i besiddelse af skattevæsenets afgørelse i sagen midt under valgkampen og offentliggøre deltaljer fra afgørelsen. Mistanken er ret indlysende: Hvis det viser sig, at oppositionens statsministerkandidat ikke har rent mel i posen skattemæssigt set, vil det kunne bidrage til at miskreditere hende i vælgernes øjne og kunne have afgørende betydning for stemmeafgivningen og dermed for det afgørende spørgsmål, om det er Blå blok eller Rød blok, som skal danne regering.

Efter at den nye regering er trådt til, har den nye skatteminister udbedt sig forklaringer fra sin departementschef og fra den øverste chef for SKAT København, som er den afdeling af skattevæsenet, der behandlede skattesagen, om forløbet af sagen. Da der var væsentligt forskellige oplysninger i disse forklaringer, har regeringen besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission, som blandt andet skal undersøge, om der har